

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quando filij censeantur legitimi, vel illegitimi. §. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

Ecclesia maneat in suspensio. Quapropter quoad suppleendam negligentiam collatoris ordinarij, sine dubio currit tempus semelitic, & deuolutio ad superiorem fit, vt expressè decimum est in *clement. vnt. de supplenda negligent. pralat.* & tradit ibi Gloss. *pramissa. verbo reuocari. Bonifac. n. 8. Cardinal. num. 4. Gonzalez gloss. s. 6. n. 55 Garcia 10. p. de benef. cap. 3. num. 46. Dixi quoad suppleendam negligentiam collatoris ordinarij. Nam ad impediendam illius prouisionem, iam beneficium manuale prouisum non fuerit, existimat Garcia num. 47. non esse concedendam deuolutionem. Quod non probo. Nam esto hæc beneficia sint manualia, non impedit quominus ad superiorem illorum prouisio deuoluatur. Ergo debet deuolui cum qualitatibus requisitis in *c. 2. de concess. prabende.* Quarum vna est, vt facta deuolutione ordinarij inferior prouidere non possit. Neque inde fit facta prouisione per superiorem, non posse ab inferiori ex causa iusta remoueri. Potest equidem, quia superior prouidet beneficium cum qualitatibus, quibus negligens prouidere debebat, vt bene aduertit gloss. *fin. in dicta clem. vnt. de supplenda negligent. pralat. verbo reuocari.**

12 Septimo limitat in beneficiis deuolutis, in quibus non videtur collatoribus currere tempus ad conferendum. Sed nullatenus est hæc limitatio admittenda quia in *suprad. cap. nulla. de concess. prabende.* gradatim fit deuolutio idemque habetur in *cap. licet. de supplenda negligent. pralat.* Quapropter si ad Episcopum pertinet collatio, & infra semestre non prouidet, deuolutum ad Metropolitanum, & deinde ad Primarem, & tandem ad Pontificem. Garcia alijs relatis, *10. p. cap. 3. num. 1. Quod fieri non possit. nisi quilibet ex his praelatis suum tempus signatum habeat ad conferendum; quod tempus æquale est in omnibus: cum enim primo collatori semestre concessum sit, etiam secundo collatori, cui fit deuolutio ob negligentiam primi, aliud semestre concedi debet, vt satis insinuat in *suprad. cap. 2. de concess. prabende:* vbi omnibus collatoribus semestre conceditur absque ulla distinctione; & capitulo conferenti iure deuolutio eundem terminum concedit, qui Episcopo competebar: ibi, *infra prescriptum terminum*, qui nullus alius est, nisi semestre. Adde nullibi inueniri aliquam restrictionem, neque conuenientem esse, cum sint collatores diuersi; & ita tradit, alijs relatis, Lambert. *de iure patron lib. 2. part. 3. quæst. 2. art. 8. Azor. 2. p. in sit. moral. lib. 6. cap. 27. quæst. 12.**

13 Solum de beneficiis deuolutis ex negligentia patroni laici est aliquis difficultas; an Episcopo, qui institutio, seu collatio libera deuoluitur, competat semestre ad collationem faciendam: Videtur namque solum quadrimestre competere; quia succedit patrono, cui quadrimestre conceditur. Cæterum verius est semestre concedi; quia tunc illud beneficium alias de iure patronatus prouidet Episcopus, sicut alia beneficia, quæ de illius sunt libera collatione, siquidem ob negligentiam patroni in nominando cessat eius nominatio, & libera Episcopo prouisio conceditur. Ergo æquè ac in alijs beneficiis est semestre concedendum. Neque verum est in hoc casu Episcopum patrono propriè succedere, quia non præsentat personam alteri instituendam, sed potius exclusio patrono impletur instituit, & ita tenet, alijs relatis Lambertia *dicto art. 8. Azor. quæst. 11. Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 58. num. 18.*

14 Hoc semestre concessum superiori, cui fit deuolutio non computatur à die deuolutionis, sed à die deuolutionis notæ. Quia quousque deuolutionis noticiam habeat, vel eam habere possit, non potest beneficium prouidere. Ergo non potest esse negligens in prouisione. Ergo non est illi tempus computandum; quia non est habile ad prouisionem: sic Lambertin, & Azor. *supra. & quæst. 10. & pluribus decisionibus Rotæ firmat Garcia 10. p. de benef. cap. 3. num. 9. Aloysius Riccius praxi fori Ecclesiast. resolut. 155. Augusti. Barbosa 3. part. de potest. Episcopi. allegat. 58. num. 18.*

15 Sed qua ratione constare possit superiorem, cui fit deuolutio habere noticiam deuolutionis, vt illi currat tempus, difficile est. Nam esto in collatore ordinatio maxime Episcopo, ex qualitate beneficij distantia locorum modo vacat, & eorum longitudine temporis præsumatur verisimilis vacationis noticia, præcipuè cum ipse reneatur diocesim singulis annis visitare. At in superiore collatore, vt g. Archiepiscopo, vnde hæc notitia præsumenda est, cum ipse non reneatur prouinciam suffraganeæ visitare, nisi causa cognita, & approbata in concilio prouinciali, quod ad summum triennio est celebrandum, iuxta Trident. *sess. 24. cap. 2. & 3. de reformat.* & prouincia suffraganeæ longè à Metropoli distet: Quod vto tradit Abbas, in *cap. sicut. de accusationib. num. 2. quem sequitur Ananias ibi. num. 4. Lambertin dicto art. 8. n. 2. Malcard. de probat. concl. 879. n. 10. Metropolitanum ignorare non posse negligentiam sui suffraganeæ in beneficiorum prouisione; quod in qualibet metropoli debeant esse due personæ designatæ à prouinciali concilio, quæ sequenti concilio referant correctione, & reformatione digna iuxta dictum textum. in *c. sicut. de accusationib.* verum non est. Nam ex harum personarum designatione ad summum inferri potest vacationem Ecclesie sui suffraganeæ longo tempore contingentem ante concilij celebrationem, transacto concilio illam ignorare non posse; non tamen infertur toto eo tempore,*

quo non celebratur concilium, vacationem ignorare non potuisse, cum ipse personæ solum in concilio noticiam illorum quæ reformatione digna sunt, tradere videantur obligari. Præterea plura celebrantur prouincialia concilia absque designatione harum personarum; quia non reputatur necessarium. Item nec celebrantur quolibet triennio. Ergo ex harum personarum designatione colligi non potest notitia deuolutionis. Quapropter existimo tato hanc noticiam esse præsumendam, sed illam asserenti incumbere onus probandi. Sic Garcia *1. p. de benef. cap. 3. n. num. 12. & seqq.*

DISPV TATIO IV.

Quibus beneficia sunt conferenda seu de qualitatibus requisitis ad beneficia ex parte suscipientium.

CLARVM est dignitas, & benemeritis beneficia esse conferenda, iuxta text. in *cap. graue. de prabendu. cap. nihil est. cap. causam. que de electione. cap. cum adu. de rescript. cap. is cui de prabendis. in 6. & alibi. Sed quia ad hanc dignitatem plura requiruntur; requiritur scilicet legitimus torus, conueniens ætas, habitus corporis, morum probitas, scientia debita, ordo, seu clericatus, intentio perseverandi in illo, & ascendendi ad superiorum, carentia censuræ, vel irregularitatis, & causis alterius impedimenti; ideo sigillatim ea in præsentî disput. explicabimus.*

PUNCTVM. I.

Qualiter legitimus torus ad beneficium obtinendum requiratur.

REgula certissima est, illegitimum iure canonico inhabile, & irregulare esse ad ordines, & beneficia recipienda. *cap. innotuit. de electione. c. vii. filij. de filij. prabitorum. c. 1. & 2. eodem. tit. in 6. cap. nisi cum pridem de renuntiati. & alibi. Tunc autem ciuili cõstit inhabile esse ad successorem integram alique reipublicæ munia, vt aperte cõstat ex *leg. vlt. & alij. Cod. de naturalib. liberis. & Authent. quibus modis naturalis officium sui. Videndum ergo est, quando hæc inhabilitas contrahatur, & qualiter cesset, & quia hæc alijs materijs deferuit possunt, præcet in præsentî omnem de legitimitate matricem explicare.**

§. I.

Quando filij censeantur legitimi, vel illegitimi.

- 1 Nati ex copula fornicaria sunt illegitimi.
- 2 Natum ex solute parentibus voto simplici castitatis ligato affirmant plures esse spurium. Probabilius est esse naturale.
- 3 Item dicendum de muliere desponsata sub verbis de futuro.
- 4 Ex coniugibus impeditis petere, neque obligatis reddere, si filius nascatur est illegitimus.
- 5 Quid si uterque votum castitatis emisit? Probabilius est non esse illegitimum.
- 6 Natus ex parentibus matrimonio inualido ligatis, si adu. in parentibus bona fides, legitimus est.
- 7 Quando ante copulam cessat bona fides, illegitimus, & spurius est inde natus, & quando bona fides cessare censatur.
- 8 De filij expositis an sint legitimi? Alij affirmant, alij negant.
- 9 Quid dicendum?

Illegitimi censentur filij, eo ipso quo ex copula fornicaria nascantur. Est omnium sententia. Sed quia hæc copula fornicaria haberi potest inter personas habiles ad validum matrimonium contrahendum, vel inter personas impedidas, ideo duplex genus illegitimorum distinguendum est, scilicet iure canonico; aliud illegitimorum naturalium, hoc est procedentium à parentibus solutis, & beneficia tamen ad matrimonium contrahendum. Aliud est illorum, qui à parentibus impeditis procedunt, quique vocantur putij.

2 Sed non est leue dubium an filius natus ex solis parentibus, sed voto simplici castitatis ligatis, spurius censendus sit, vel naturalis? Sarmiento *lib. 1. select. interpret. cap. 5. num. 5. Ceruantes in leg. 1. x. tauri. num. 145. affirmant spurium esse non solum quoad ordines, & beneficia, sed etiam quoad successiones: inclinatur Azor. 2. p. lib. 2. cap. 6. quæst. 7. Mouentur, tum quia procedit ex coitu sacrilego. Tum quia procedit, à parentibus impeditis ad contrahendum, (altem impedimento impediens, & exigente dispensationem. Tum quia in *leg. 1. x. tauri. quæ est 9. in 8.**

tit. 8. lib. 5. compilat. dicitur Enonces si digan ser los hijos naturales, quando al tiempo que naxieron ofueron concebidos, sus padres podian casar con sus madres en su dispensacion. At in presentia casu non poterant parentes iuste abque dispensatione matrimonium contrahere ob votum castitatis: ergo filius sic natus non est naturalis, sed spiritus. Nihilominus probabilius est naturalis in illegitimum esse censendum. Moverit: quia esto parentes voto castitatis legati fuer. sunt habiles ad valide matrimonium contrahendum, sed hoc videtur sufficere, vt filij inde nati non censentur spiritus, iuxta textum in cap. 1. antea, qui filij sunt legitimi, vbi spiritus est, qui a parentibus impeditur impedimento dirimente genitus est. Ergo filius sic natus naturalis est, non spiritus: & ita tradit Molina tract. 2. disp. 167. post. 4. conclus. Gutierrez tract. de matrim. cap. 1. numer. 22. & 24.

3 Idem dicendum est de filio nato ex matre, quae alteri sub verbis de futuro desponsata erat; quia sponsalia de futuro solum impediunt, ne licite matrimonium celebretur, at celebratum non annullant. & consequenter filius prodegit ex habitibus ad valide matrimonium contrahendum. Ergo est naturalis, & non spiritus. Sic Couar. 2. p. de sponsalib. cap. 1. numer. 17. Molina dist. 177. Thom. Sanch. lib. 1. de matr. disp. 2. numer. 8. Basl. de Leon. lib. 11. de matr. cap. numer. 7. Gutier. supra. Neque obstant rationes contrariae. Nam esto ille filius ex coitu sacrilego sit genitus, & ex parentibus impeditus ad licite contrahendum; quia tamen sacrilegium illud, & illud impedimentum non annullat matrimonium contrahendum; & de qua si us inde genitus non est spiritus. Cum vero les tauri disponit filios naturales debere prodegit a parentibus, inter quos iuste abque dispensatione matrimonium esse poterat, verbum illud iuste, intelligi debet, id est valide.

4 Praeterea non solum ex solutus, sed etiam ex matrimonio ligatus potest filius illegitimus nasci: si enim parentes impediti essent petere, neque obligati reddere, vt contingere possent, cum alter illorum professionem in religione emiserit ex alterius consensu, & in illo sita filium procreassent, illegitimus & spiritus reputandus esset; quia procedit ex coitu sacrilego, & a personis aliis inhabilibus ad valide contrahendum, si de facto matrimonium non esset contractum: sic post alios antiquiores Azot. 2. p. in fin. moral. lib. 2. c. 9. 8. circa finem. Suar. 1. de irregularitat. disp. 50. sect. 2. n. 1. Sanch. alius relatis, lib. 9. de matr. disp. 38. n. 7.

5 Maius dubium est, si veritas ex alterius consensu votum simplex castitatis emiserit, & illo non obstante filium procreassent, an sit filius ille illegitimus: Affirmat Glossa in c. ministri. 82. dist. Abbas in cap. charissimus. de conuol. coniugis. Mouentur, quia ex copula illicita, & irreligiosa filius genitus est. Sed verius oppositum videtur. Nam esto peccaminosa sit illa culpa, non tamen ob impedimentum, quod alias impedit matrimonium valide contrahere. Ergo non impedit, quin matrimonium prolem genitam legitimam reddat; si enim, vt statim dicemus, vim habet matrimonium legitimandi prolem conceptam ab his, qui matrimonio soluti erant, & voto castitatis legati, a fortiori vim habebit legitimandi prolem conceptam ab his, qui matrimonio iuncti sunt, esto sint voto castitatis adstricti. Adde, p. raxi receptum esse hos filios haereditate iniqui, & oblique vili dispensatione: ead beneficia, & ordines promouentur. Ergo reputantur, vt legitimi, & in hanc partem inclinat Azot. 2. p. in fin. moral. l. 2. c. 6. q. 8.

6 Verum contingit saepe, vt filius ex parentibus re ipsa solutus, matrimonio solum quoad apparentiam ligatus, procreetur, & tunc legitimus censendus est, si adsit bona fides, saltem ex parte vnus coniugis. Quia bona fides excusat copulam fornicariam, ac proinde illegitimitatem, & est textus expressus in cap. ex tenore. cap. cum inter. cap. perlatum. c. quod nobis. qui filij sunt legitimi. Couar. 2. p. de matr. cap. 8. §. 1. numer. 2. & §. 3. numer. 6. Maiolus de irregularitat. lib. 1. cap. 1. numer. 1. Sayrus lib. 6. de irregularitat. cap. 10. Auila 7. p. de censur. d. sp. 3. dub. 6. in princ. Basl. de Leon. l. 1. de matr. cap. 8. numer. 2. pluribusque firmat Gutier. tract. de matr. c. 7. numer. 2. Vt autem parentes bonam fidem habere censentur in copula, debent p. emissi denunciationibus, & non clandestine contrahere, alia affectores ignorantiae praesumentur: ac proinde in mala fide, iuxta textum in cap. cum in habitibus §. fin. de claudisina respons. at. consonat lex 3. tit. 3. p. 4. Sic Zeuallos in pract. quast. 67. numer. 4. & lego. Sanch. lib. 3. de matr. disp. 42. a numer. 1. Gutier. tract. de matr. cap. 7. n. 9. & alij apud ipsos. Excipit tamen, nisi iustam causam haberent omitendi denunciationes; quia tunc cum non peccarent, non possent dici ignorantiae: ff. Atores. Si alius relatis Zeu. l. os. n. 9. & 10. Gutier. n. 10. Adde in foro externo, ex longa coniugum cohabitatione praesumptio oritur matrimonium legitime celebratum esse, filioque inde nato esse legitimum, sic pluribus firmat Mascard. de probat. concl. 102. & concl. 1316. Gutier. tract. de matr. c. 7. n. 11. longum veto tempus alij affirmant esse decennium omnes tricenarium.

7 Quod si bona fides ante copulam cesset, filius inde genitus non solum illegitimus, sed etiam spiritus censeri debet: vt pote a parentibus inhabilibus ad contrahendum genitus: quoad Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.

do autem censetur bona fides cessare in parentibus, non est huius loci, sed petendum est ex his, quae dicemus tract. de matr. & aliqua diximus, 1. par. tract. de conscient. disp. 3. a punct. 5. Certum enim est, neque ob licentiam de nullitate matrimonij, neque ob sententiam, quae non transit in rem iudicatam; bonam fidem cessare; quia possident rem bona fide, ob superueniens dubium non impediunt ab illius vsu: & tradit post alios Couar. 2. par. de sponsalib. c. 8. §. 2. numer. 7. Maiol. de irregularitat. lib. 1. cap. 5. numer. 7. & 11. Basl. de Leon. lib. 11. de matr. cap. 8. numer. 6. & 7. Sed an ob adulterium vxoris filius inde natus constante matrimonio illegitimus censetur: Lxxi tract. de conscient. disp. 3. punct. 5. ibi eam respondit ob hanc causam non esse illegitimum censendum, si maritus ad eam tempore quo possit concipi habuit accessum; quia semper in casu dubij in fauorem filij & matrimonij declinandam est. Quapropter dum manifeste probatum non fuerit, non posse a matre esse genitum, semper pro legitimitate filij est iudicandum. Neque ex dicto ipsius vxoris negantis esse filium legitimam, & est integra probatio desumenda, alias facile possent filios exheredare; solum enim eius dictum aliquam praesumptionem facit, ob quam filius nec se priuare debet iure legitimitatis, neque per iudicem priuandus est, sic Palcosus de spiritus filijs. cap. 24. Menoch. de arbit. casu 89. a numer. 24. Basl. de Leon. lib. 11. de matr. c. 9. numer. 3.

8 De filijs, quorum parentes ignoranter, vulgo expositiuis, est grauis inter doctores controuersia, an sint filij legitimi? Affirmant plures cum Menoch. de arbit. casu 396. per votum. Basl. de Leon. lib. 11. cap. 9. n. 4. Salas 1. 2. tract. 8. disp. vnica. sect. 2. numer. 2. 4. 6. Gratian. disp. p. forens. 35. a n. 31. & alij relati a Garcia 7. p. de benef. c. 2. numer. 7. Mouentur, quia negari non potest plures ex eis filios legitimos esse, & ex legitimo matrimonio natos, & ob inopiam parentem aliis alios expositi. Ne igitur in detrimentum patiantur, omnes iudicari debent legitimi: interpretatio enim facienda est in fauorem prolis, iuxta textum in c. ex tenore, qui filij sunt legitimi. ibi, in fauorem prolis potius declinamus.

Verum contrariam sententiam plures, grauissimique doctores firmant, & testantur in pract. esse recipiam Couar. element. si filius sit in princ. 1. p. n. 9. Valq. 1. 2. disp. 6. c. 8. n. 48. Rebell. de obligat. iustit. 2. p. l. 1. quast. 2. n. 1. Platensis in pract. Episcop. 2. p. c. 1. 2. 27. Gare 7. par. de benef. c. 2. numer. 8. & 10. Salzedo in pract. c. 14. & a sapud ipsos. Ratio est, quia praesumptio iudicanda est ex his, quae frequenter contingunt. Cum ergo frequentissimum sit hos filios expositos ex illicitis congressibus natos esse, & raro succedat ex matrimonio esse generatos, absolute pro illegitimis habendi sunt.

Ergo veto existimo hanc secundam sententiam solum verum esse quoad praesumptionem, non quoad veritatem, ea quae de causa quoad reputationem, & quoad effectus a iure iudicatos. Primam sententiam proba, pro legitimis, inquam, esse habendos. Quia adhuc sufficere videtur, quod aliquando legitimi exponantur, & ne illis prauidendum fiat, omnibus a iure legitimis conceditur. Adde neque quoad praesumptionem reputandos esse filios illegitimos; nam esto concedamus frequentius contingere hos expositos ex solutis nasci, quia tamen haec praesumptio ex frequentius contingentibus infamiam filijs intogat, & in parentibus culpam supponit, ce. ut haec praesumptio, quod sint ex matrimonio generati, esto non ita frequenter contingat. Quia cum duae praesumptiones in vno actu concurrant, semper praualere debet quae delictum excludit, & fauorem continet, vt tradit Menoch. casu 89. n. 23.

§. II.

Qualiter filij illegitimi reddantur legitimi subsecquenti matrimonio.

- 1 Quid sit legitimatio.
- 2 Matrimonio filij legitimantur.
- 3 Matrimonium non solum verum, sed praesumptum, ad Eccl. scilicet tamen ad probatum valet legitimare prolem.
- 4 Hanc vim habet, esto in mortis articulo contrahatur.
- 5 Item esto non subsequatur immediate, sed aliud matrimonium intermediet.
- 6 Item esto coniuges sensu dispares.
- 7 Item esto non interueniant nuptialia instrumenta.
- 8 Quid iure Casareo verius est legitimare prolem.
- 9 Non obstat huic legitimatiioni parentum contradictio.
- 10 Item neque filiorum contradictio obesse huic legitimatiioni potest.
- 11 Item neque illorum ingratitudo.
- 12 Valet matrimonium ad legitimandam nepotem, etiam mortuo filio naturali.
- 13 Contrarium defendunt plures, & quibus probatur.
- 14 Diluuntur rationes praeced. n. postea.
- 15 Legitimari per matrimonium habiles sunt ad ordines, & beneficia, & ad omnia alia, ac si constante matrimonio nati essent.
- 16 An a puero naturalitatis filiorum matrimonium subsecuens reddat